

DATOS IDENTIFICATIVOS

Xogo na educación infantil

Materia	Xogo na educación infantil			
Código	O05G110V01912			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	García Núñez, Francisco Javier			
Profesorado	García Núñez, Francisco Javier			
Correo-e	fjavier@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Desenrolo das capacidades do alunado para a análise das competencias necesarias para coñecer o xogo, os procesos do seu desenrolo no neno e a súa capacidade para aprender con el. O coñecemento do xogo no neno así como o deseño de actividades e estratexias destinadas a promoverlo, son aportacións que desde esta materia se fan ao perfil dos mestres en xeral e de forma especial aos de Educación Infantil. Su adecuación ao perfil da titulación ven dado pola necesidade de coñecementos que teñen os docentes dese ciclo sobre o xogo, da súa evolución y das actividades que axudan na aprendizaxe.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil
A2	Capacitar os docentes para que aprendan a promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
A3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
A4	Proporcionar ás alumnas e aos alumnos recursos para fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
A5	Promover estratexias adecuadas para que na súa futura práctica docente as alumnas e alumnos poidan reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
A6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
A8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia
A9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
A11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promoverla nos estudantes
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B4	Coñecemento de lingua estranxeira
B5	Coñecemento de informática
B6	Capacidade de xestión da información

B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B10	Traballo nun contexto internacional
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Adaptación a novas situacións
B17	Creatividade
B18	Liderado
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes
B20	Iniciativa e espírito emprendedor
B21	Motivación pola calidade
B22	Sensibilidade por temas ambientais

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
1. Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.	A1	B1
	A2	B2
	A3	B3
	A4	B5
	A5	B6
	A6	B7
	A8	B8
	A11	B9
	A12	B11
		B12
		B13
		B14
		B15
	B16	
	B17	
	B18	
	B19	
	B20	
	B21	
	B22	
2. Potenciar nos nenos e as nenas o coñecemento e control do seu corpo e as súas posibilidades motrices mediante o xogo.	A1	B1
	A2	B2
	A3	B3
	A4	B5
	A5	B6
	A6	B7
	A8	B8
	A11	B9
	A12	B11
		B12
		B13
		B14
		B15
	B16	
	B17	
	B18	
	B19	
	B20	
	B21	
	B22	

3. Promover o xogo simbólico e de representación de roles como principal medio de coñecemento da realidade social.	A1	B1
	A2	B2
	A3	B3
	A4	B4
	A5	B6
	A6	B7
	A8	B8
	A11	B9
	A12	B10
		B11
		B12
		B13
	B14	
	B15	
	B16	
	B17	
	B18	
	B19	
	B20	
	B21	
	B22	
4. Ser capaz de utilizar os xogos como medio para promover a comprensión da realidade.	A1	B1
	A2	B2
	A3	B3
	A4	B5
	A5	B6
	A6	B7
	A8	B8
	A11	B9
	A12	B11
		B12
		B13
		B14
	B15	
	B16	
	B17	
	B18	
	B19	
	B20	
	B21	
	B22	
5. Diseñar actividades lúdicas encamiñadas ao desenvolvemento das habilidades motrices.	A1	B1
	A2	B2
	A3	B3
	A4	B4
	A5	B5
	A6	B6
	A9	B7
	A11	B8
	A12	B9
		B11
		B12
		B13
	B14	
	B15	
	B16	
	B17	
	B18	
	B19	
	B20	
	B21	
	B22	

Contidos

Tema

BLOQUE 1; Concepto e fundamentos do xogo na idade infantil.	<p>NUCLEO TEMATICO 1: O XOGO, CONCEPTOS E CARACTERISTICAS XERAIS</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.- Conceptos etimolóxico, académico e outros. 2.- Concepto fisiolóxico. 3.- Concepto psicolóxico. 4.- Concepto sociolóxico. 5.- Características esenciais do xogo. 5.1.- Actividade con finalidade intrínseca. 5.2.- Actividade agradable. 5.3.- Actividade propia da infancia. 5.4.- Preparación para a vida. 5.5.- Proceso socializador. 6.- O xogo motor e o seu papel na Educación. <p>NUCLEO TEMATICO 2: TEORIAS DO XOGO</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.- Introducción. 2.- Teorías de causa eficiente. 2.1.- Teoría do descanso e da distracción. 2.2.- Teoría do excedente de enerxía. 2.3.- Teoría do atavismo. 2.4.- Teoría catártica. 3.- Teorías de causa final. 3.1.- Teoría do exercicio preparatorio. 3.2.- Teoría da derivación por ficción. 3.3.- Teoría psicoanalítica. 4.- Teorías estruturais. 4.1.- Teoría da dinámica infantil. 4.2.- Teoría da estruturación do pensamento.
BLOQUE 2; Os xogos na idade infantil (xogo simbólico, con material motriz, material reutilizable, autóctonos, populares e tradicionais);	<p>NUCLEO TEMATICO 3: EVOLUCION DOS INTERESES LUDICOS NAS DIFERENTES IDADES</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.- Evolución dos xogos segundo Guy Jacquin. 2.- Evolución dos xogos segundo Jean Chateau. 3.- Evolución dos xogos segundo Jean Piaget. 4.- Evolución dos xogos segundo outros autores. 5.- Metodoloxía de aplicación do xogo nas diferentes idades. <p>NUCLEO TEMATICO 4: CLASIFICACIÓNS DO XOGO</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.- Clasificación dos xogos segundo distintos autores. 2.- Clasificación dos xogos segundo sexa o seu contido. 3.- Clasificación dos xogos polo nivel de dificultade. 4.- Clasificación dos xogos pola calidade física que desenvolve. 5.- Clasificación dos xogos segundo as habilidades motrices que desenvolve. 6.- Outras clasificacións posibles. Metodoloxía.
BLOQUE 3 - Espazos, recursos e materiais para o xogo infantil.	<p>NUCLEO TEMATICO 5: MEDIOS E MATERIAIS DO XOGO</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.- Medios do xogo: <ul style="list-style-type: none"> Humanos: <ul style="list-style-type: none"> Os xogadores Físicos: <ul style="list-style-type: none"> Os espazos no xogo. Metodoloxía de uso. O tempo, problemática específica. Metodoloxía de uso. 2.- Materiais do xogo. Tipos. 3.- Adecuación do material á idade. 4.- Creación e construción de materiais de xogo.
BLOQUE 4 - Novas tendencias nos xogos infantís.	<p>NUCLEO TEMATICO 6: XOGO E MOVEMENTO</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.- Importancia do xogo no movemento. 2.- Funcións do xogo motor. 3.- Xogo e deporte. Análise. 4.- Xogos modificados. Metodoloxía de aplicación. 5.- Xogos colectivos deportivos. Metodoloxía de aplicación. 6.- Adecuación dos deportes ás características dos participantes. Metodoloxía de aplicación. 7.- O xogo e mellóraa da condición física. Metodoloxía de aplicación. <p>NUCLEO TEMATICO 7: O XOGO NOS DESEÑOS CURRICULARES</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.- O xogo e a programación. 2.- O xogo no D. C. B. de Educación Infantil. Metodoloxía e aplicación.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	2	0	2
Sesión maxistral	13	15	28

Traballos de aula	4	8	12
Traballos tutelados	4	16	20
Presentacións/exposicións	19.5	10.5	30
Probas de tipo test	2	14	16
Traballos e proxectos	4	10	14
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	4	20	24
Outras	0	4	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos no aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante.
Traballos tutelados	O estudante, de xeito individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Trátase dunha actividade autónoma de/dos estudante/s que inclúe a procura e recolleita de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Actividades introdutorias	A atención ao alumnado farase a través da plataforma Tema, por correo electrónico, telefónicamente e na propia aula. O alumnado poderá tamén consultar calquera tipo de dúbida nos horarios de titoría que o profesor ten no seu despacho.
Sesión maxistral	A atención ao alumnado farase a través da plataforma Tema, por correo electrónico, telefónicamente e na propia aula. O alumnado poderá tamén consultar calquera tipo de dúbida nos horarios de titoría que o profesor ten no seu despacho.
Traballos de aula	A atención ao alumnado farase a través da plataforma Tema, por correo electrónico, telefónicamente e na propia aula. O alumnado poderá tamén consultar calquera tipo de dúbida nos horarios de titoría que o profesor ten no seu despacho.
Traballos tutelados	A atención ao alumnado farase a través da plataforma Tema, por correo electrónico, telefónicamente e na propia aula. O alumnado poderá tamén consultar calquera tipo de dúbida nos horarios de titoría que o profesor ten no seu despacho.
Probas	Descrición
Probas de tipo test	A atención ao alumnado farase a través da plataforma Tema, por correo electrónico, telefónicamente e na propia aula. O alumnado poderá tamén consultar calquera tipo de dúbida nos horarios de titoría que o profesor ten no seu despacho.
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	A atención ao alumnado farase a través da plataforma Tema, por correo electrónico, telefónicamente e na propia aula. O alumnado poderá tamén consultar calquera tipo de dúbida nos horarios de titoría que o profesor ten no seu despacho.
Traballos e proxectos	A atención ao alumnado farase a través da plataforma Tema, por correo electrónico, telefónicamente e na propia aula. O alumnado poderá tamén consultar calquera tipo de dúbida nos horarios de titoría que o profesor ten no seu despacho.
Outras	A atención ao alumnado farase a través da plataforma Tema, por correo electrónico, telefónicamente e na propia aula. O alumnado poderá tamén consultar calquera tipo de dúbida nos horarios de titoría que o profesor ten no seu despacho.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Probas de tipo test	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	25

Traballos e proxectos	O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Pódese levar a cabo de xeito individual ou en grupo, de forma oral ou escrita.	25
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. Os alumnos deben dar resposta á actividade suscitada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia.	25
Outras	Valórase a asistencia ás clases prácticas. No suposto de non poder asistir realizarase un exame específico sobre os contidos das prácticas	25

Outros comentarios sobre a Avaliación

As actividades non superadas na 1ª convocatoria, poderán ser recuperadas na convocatoria de xullo.

O alumnado que por motivo xustifico non poida asistir ás sesións prácticas realizará un exame específico sobre os contidos das prácticas.

As datas dos exames, según calendario aprobado en Xunta de Titulación o 19 de xuño de 2013, son: o 20 de maio de 2015 , as 12 horas; é as da convocatoria de xullo, o 8 de xullo de 2015 as 16 horas.

Bibliografía. Fontes de información

Básica

Moreno, J.A. (Coord.) (2002). *Aprendizaje a través del juego*. Málaga: Aljibe.

Piaget, J. (1961): *La formación del símbolo en el niño*. México: Fondo de Cultura Económica.

Complementaria

Bandet, J. y Abbadie M. (1983). *Como enseñar a través del juego*. Barcelona: Fontanella.

Berne, E. (1983). *Juegos en que participamos*. Barcelona: Diana.

Chateau, J. (1973): *Psicología de los juegos*. Buenos Aires: Kapelusz.

Cratty, B.J. (1982) *Juegos escolares que desarrollan la conducta*. México: Pax - México.

Cratty, B.J. (1983). *Juegos didácticos activos*. México: Pax México.

Elkonin, D.B. (1980). *Psicología del juego*. Madrid: Visor Libros.

Erikson, E. y otros (1982). *Juego y desarrollo*. Barcelona: Crítica.

Garaigordobil Landazabal, Maite (2003). *Intervención psicológica para desarrollar la personalidad infantil : juego, conducta prosocial y creatividad*. Madrid: Ediciones Pirámide, S.A.

Grunfel.D, F. (1978). *Juegos de todo el mundo*. Madrid: Edilan.

Hartley, R.E. y otros (1977). *Como comprender los juegos infantiles*. Buenos Aires: Horme.

Hildegard, H. (1978). *El juego y los juguetes*. Buenos Aires: Kapelusz.

Jeffree, D.M. y otros (1977). *Vamos a jugar*. Madrid: Serem.

Moor, P. (1981). *El juego en la educación*. Barcelona: Herder.

Moreno Murcia, Juan Antonio (2002). *Aprendizaje a través del juego*. Archidona: Ediciones Aljibe.

Palacios, J. (1995). *Xogos motores*. Lea. Santiago.

Paredes Ortiz, Jesús (2003). *Juego, luego soy: teoría de la actividad lúdica*. Sevilla: Editorial Wanceulen.

Piaget, J. (1961): *La formación del símbolo en el niño*. México: Fondo de Cultura Económica.

Ríos Hernández, Mercedes (2003). *Actividad física adaptada : el juego y los alumnos con discapacidad*. Editorial Paidotribo, S.L. Barcelona.

Roussel, A. (1970). *El juego de los niños*. Barcelona:Herder.

Sarazanas, R. & Bandet, J. (1982). *El niño y sus juguetes*. Madrid: Narcea.

Terr, L. (2000): *El juego: por qué los adultos necesitan jugar*. Barcelona: Paidós

Vial, Jean. (1988). *Juego y educación. Las ludotecas*. Madrid: Akal Universitaria.

Wallon, Henry. (1984). *La evolución psicológica del niño*. Barcelona: Crítica.

Recomendacións

Outros comentarios

---

1. Asistir as aulas, resultará moi beneficioso para cumprir os oxetivos da materia sobre todo nas aplicacións prácticas. Nas primeiras sesións darase unha visión de conxunto y anticiparán as tarefas actividades que serán desenroladas.
  2. Se no podes asistir as aulas, será especialmente importante ir a as titorías do profesorado, así como a visita frecuente a plataforma docente de nuestra Universidad TEMA. Ahí poderás atopar todas as actividades que terás que facer para tua formación e superación da materia.
-